

Guía Docente				
Datos Identificativos				2017/18
Asignatura (*)	Anatomía específica do membro inferior	Código	750G02002	
Titulación				
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Primeiro	Formación básica	6
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Ciencias Biomédicas, Medicina e Fisioterapia			
Coordinación	Facio Villanueva, Angel	Correo electrónico	angel.facio@udc.es	
Profesorado	Facio Villanueva, Angel	Correo electrónico	angel.facio@udc.es	
Web	moodle.udc.es/			
Descrición xeral	A materia versará sobre a descrición e coñecemento da anatomía específica do membro inferior incluíndo a osteoloxía, artroloxía, mioloxía, vascularización e inervación. Asemesmo se abordará a anatomía topográfica, de gran importancia para a semioloxía clínica así como a postura humana e elementos básicos para a marcha. Ademais da aplicación de técnicas de imaxe no estudo do pe.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
O alumno/a coñece e identifica as estruturas anatómicas do corpo humano. Os diferentes órganos, aparellos e sistemas, e máis profundamente o membro inferior.	A1	B1 B2 B4 B5 B6 B7	C1
Coñecer o desenvolvemento embriolóxico nas distintas etapas de formación. A anatomía e fisioloxía humana. Estudo dos diferentes órganos, aparatos e sistemas. Esplacnoloxía vascular e nerviosa. Eixes e planos corporais. Anatomía específica do membro inferior.	A1	B1 B4 B5 B7 B21	
Capacidad para describir a estrutura e relación das distintas estruturas da extremidade inferior do corpo humano nas condicións de normalidade diferenciándoos de aquelas situacións patolóxicas.	A1	B1 B2	

Contidos	
Temas	Subtemas

TEMA 1: Introducción ao estudo da extremidade inferior. TEMA 2: Tarso. Metatarso. Dedos. TEMA 3: Fémur. Rótula. Morna. Peroné. TEMA 4: Óso ilíaco. Sacro. Cóccix. Pelvis en conxunto. TEMA 5: Articulacións tibioperoneas, do nocello e do pé. TEMA 7: Articulacións do xeonllo. TEMA 8: Articulación coxo-femoral. TEMA 9: Articulacións da cintura pelviana. TEMA 10: Músculos do pé e da perna. Anatomía funcional. TEMA 11: Músculos da coxa. Anatomía funcional. TEMA 12: Músculos da pelvis. Anatomía funcional. TEMA 13: Vascularización e inervación do pé. TEMA 14: Vascularización da extremidade inferior. TEMA 15: Inervación da extremidade inferior. TEMA 16: Postura humana, a súa relación co pé. TEMA 17: Análise do pé en conxunto. Bóveda plantar: arco interno, arco externo, arco anterior. Factores que inflúen na morfoloxía da bóveda plantar. TEMA 18: Anatomía topográfica do pé. TEMA 19: Anatomía topográfica da extremidade inferior: rexión da coxa, rombo poplíteo, rexións da perna. TEMA 20: Técnicas de imaxe no estudo do pé.	Introdución xeral ás ciencias anatómicas. Introdución ás técnicas de disección.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Proba obxectiva	A1	1	2	3
Obradoiro	A1 B1 B4 B5 B7 B21	5	20	25
Portafolios do alumno	A1 B1 B2 B4	5	20	25
Discusión dirixida	A1 B1 B5 B7 B21 C1	3	9	12
Prácticas de laboratorio	A1 B1 B2 B4 B5 B7 B21	5	10	15
Sesión maxistral	A1	21	42	63
Solución de problemas	A1 B1 B2 B4 B6	2	4	6
Atención personalizada		1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Proba obxectiva	Exame con preguntas tipo test relacionadas cos contidos teóricos, leituras e traballos colaborativos.
Obradoiro	Realizaranse obradoiros específicos con materiais audiovisuais e maquetas.
Portafolios do alumno	O alumno realizará actividades orientadas a unha aplicación dos contidos teóricos e as leituras recomendadas.
Discusión dirixida	Ralizaranse sesións de debate de temas baseados nos contidos plantexados aos alumnos.
Prácticas de laboratorio	Realizaranse prácticas cas maquetas e material audiovisual. Ademais cumprimentaranse cadernos de prácticas baseados nos contidos do temario.
Sesión maxistral	Exporase o temario en sesións presenciais.
Solución de problemas	Realizaranse sesións de posta en común de problemas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Portafolios do alumno	As distintas actividades requiren un apoio continuado para poder desenvolverlas adecuadamente. É necesario planificar as actividades e orientar o seu desenvolvemento para conseguir un alto nivel de aproveitamento. A participación activa é clave e por iso debe favorecerse a interrelación alumnos - profesor en todas as fases da aprendizaxe.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Proba obxectiva	A1	Exame con 60 preguntas tipo test de catro opcións posible cunha única resposta válida. Para superar este apartado será necesario conseguir un 60% de respostas válidas.	80
Obradoiro	A1 B1 B4 B5 B7 B21	Farase unha avaliación da actitude, participación e coñecementos achegados.	5
Prácticas de laboratorio	A1 B1 B2 B4 B5 B7 B21	Realización de prácticas con maquetas e elaboración dun cadernillo de prácticas. Asistencia a seminario de disección anatómica no caso da súa organización no curso.	10
Solución de problemas	A1 B1 B2 B4 B6	Sesións debate de dúbidas e problemas.	5

Observacións avaliación

Para superar a materia é necesario asistir á totalidade das prácticas e superar a avaliación final das mesmas con polo menos 5 sobre 10, así como obter unha media de 6 (sobre 10) na cualificación do exame e 5 sobre 10 no total da materia.

Convocatorias de segunda e posteriores matrículas: Para aqueles alumnos/as que cursen a materia e realicen as prácticas obrigatorias de forma completa coa cualificación de apto, deben de ter en conta que poden volver cursar toda a materia novamente ou presentarse só ao exame teórico final, tendo en conta que a cualificación do exame teórico fará media coas cualificacións das prácticas, talleres, traballos tutelados e clases maxistras do curso académico no que cursase as prácticas. Para os alumnos con matrícula parcial: poderán obter a cualificación da materia coa modalidade ordinaria ou modalidade na que a proba mixta supón o 90% da cualificación e o outro 10% a elaboración do caderno pequeno de prácticas. Nesta modalidade será obrigatoriedade superar ambas as partes para superar a materia. Convocatorias da oportunidade adiantada de avaliación: Para aqueles alumnos/as que solicitasen a oportunidade adiantada de avaliación, cumpran cos requisitos e concédaselle poderán presentarse ao exame teórico final cuxa cualificación suporá o 100% da cualificación da materia. A cualificación de non presentado: outorgarase a aqueles alumnos que non se presentan ao exame nin a ningunha das prácticas.

Fontes de información

Bibliografía básica	- ( ) . 1.AAVV. Terminología anatómica. Panamericana, 1ª ed, 2001. 2. Abrahams PH, Hutchings RT, Marks SC. Gran atlas McMinn de Anatomía Humana. Oceano, 2ª ed, 2009. 3. Agur FR, Dalley F. Grant. Atlas de anatomía. Panamericana, 11ª ed, 2007. 4. Bouchet A, Cuilleret J. Anatomía descriptiva, topográfica y funcional. Panamericana, 1º ed, 1997. 5.Canby CA. Anatomía basada en la resolución de problemas. Elsevier - Masson, 1ª ed, 2007. 6. Chung KW. Colección temas clave: Anatomía. 6ª ed. 2008. 7. Dauber W. Feneis. Nomenclatura anatómica ilustrada, Elsevier Masson, 5ª ed, 2006. 8. Delgado L. Prácticas de anatomía humana. Panamericana, 1ª ed, 2010. 9. Detton AJ. Grant. Manual de disección. Wolters Kluwer. 16ª ed, 2017. 10. Dufour M. Anatomía del aparato locomotor. Tomo 1: Miembro inferior. Masson, 1ª ed, 2003. 11. Drake RL, Vogl A. Gray. Anatomía para estudiantes. Elsevier, 2º ed, 2010. 12.Dykes M, Watson W. Lo esencial en anatomía. Elsevier Mosby, 3ª ed, 2011. 13. Escuredo B, Sánchez JM, Borrás SX, Serrat J. Estructura y función del cuerpo humano. McGraw-Hill Interamericana, 1995. 14. Fraga H. Anatomía básica. Galinova, 1ª ed, 2003. 15. García-Porrero J. Anatomía humana. McGraw-Hill ? Interamericana, 1ª ed, 2005. 16. Grine FE. Manual de laboratorio de anatomía humana. 3ª ed, 2008. 17. Gosling JA, Harris PF, Hunpherson JR. Anatomía Humana. Mosby/Doyma, 2ª ed, 1994. 18. Guzmán S, Eizondo RE. Anatomía humana en casos clínicos. Panamericana, 2ª ed, 2012. 19. Hansen JT. Netter. Flashcards de anatomía. Elsevier. 4ª ed, 2017. 20. Jacob S. Atlas de anatomía humana. Elsevier Science, 1ª ed, 2003. 21. Kamina P. Anatomía general. Panamericana, 1997. 22. Kapit W, Elson LM. Anatomía. Ariel, 1ª ed, 2014. 23. Latarjet M, Ruiz Liard A. Anatomía Humana. Panamericana, 4ª, 2004. 24. Lippert H. Anatomía. Marban, 1ª ed, 1999. 25. Llusá M, Merí, Ruano D. Manual y atlas fotográfico de anatomía del aparato locomotor. Panamericana, 1ª ed, 2004. 26. Lütjen-Drecoll E, Rohen JW. Anatomía. Panamericana, 1ª ed, 2012. 27. Möller TB, Reil E, Stark P. Atlas de anatomía radiológica. Marban, 3º ed, 2011. 28. Moore KL, Agur FR. Fundamentos de anatomía con orientación clínica. Panamericana, 6ª ed, 2008. 29. Moore KL, Dalley F, Agur AM. Anatomía con orientación clínica. Wolters Kluwer, 6ª edición, 2008. 30. Netter FH. Atlas de anatomía humana. Elsevier Masson, 5ª ed, 2011. 31. Nielsen M, Miller S. Atlas de anatomía humana. Panamericana, 1ª ed, 2012. 32. Olinger AB. Atlas de anatomía humana. Lippincott 1ª ed, 2016. 33. Pansky B, Gest T. Anatomía concisa e ilustrada de Lippincott, volumen 1: espalda, miembro superior e inferior. AMOLCA 1ª ed, 2017. 34.Platzer W. Atlas de anatomía con correlación clínica. Tomo 1. Aparato locomotor. Editorial médica Panamericana, 9ª ed, 2008. 35. Paulsen F, Waschke J. Sobotta. Atlas de disección. Elsevier. 2ª ed. 2017. 36. Pró E. Anatomía clínica. Editorial médica Panamericana, 1ª ed, 2011. 36.Putz R, Pabst R. Atlas de Anatomía Humana Sobotta (I y II). Panamericana, 22ª ed, 2006. 37.Rouviere H y Delmas A. Anatomía humana. Masson, 11ª ed, 2005. 38.Sadler, TW. Langman Embriología médica. Wolters Kluwer, 11ª ed, 2009. 39.Schunke M, Schultze E, Schumacher U, Voll M, Wesker K. Texto y atlas de anatomía. Tomo I. Anatomía general y aparato locomotor. Panamericana, 1ª ed, 2005. 40.Smith-Agreda JM. Escolar. Reconstrucciones humanas por planos de disección. Editorial Panamericana, 5ª ed, 2009. 41.Suárez Quintanilla JA, Iturrieta Zuazo I, Rodríguez Pérez AI, García Esteo FJ. Anatomía humana para estudiantes de ciencias de la salud. Elsevier. 1ª ed., 2017. 42. Tank PW. LWW Atlas de anatomía. Wolters Kluwer. 1ª ed, 2009. 43.Thibodeau GA, Patton KT. Anatomía y fisiología. Elsevier Mosby, 6ª ed, 2007. 44. Thibodeau GA, Patton KT. Estructura y función del cuerpo humano. Elsevier Mosby, 13ª ed, 2011. 45.Tixa S. Atlas de anatomía palpatoria. Tomo 2: Miembro inferior, Elsevier Masson, 2ª ed, 2006. 46. Thompson JC,. Atlas práctico de anatomía ortopédica. Elsevier, 2ª ed, 2011. 47. Tortora GJ, Derrickson BH. Principios de anatomía y fisiología. Editorial Panamericana, 13ª ed, 2013. 48. Ullmann HF. Atlas de anatomía. Ed Ullmann, 1ª ed, 2103. 49. Vilensky JA, Hoffman LA. Rohen. Atlas de anatomía humana. Wolters Kluwer, 8ª ed, 2015. 50. Waschke J, Drenckhahn D. Compendio de anatomía. Editorial Panamericana, 1ª ed, 2009. 51. Weir J, Abrahams PH, Spratt JD. Atlas de anatomía humana por técnicas de imagen. Elsevier. 4ª ed, 2011.
Bibliografía complementaria	

Recomendaciones

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario
Biomecánica do membro inferior/750G02013 Patoloxía Podolóxica 1/750G02021 Patoloxía Podolóxica 2/750G02022
Observacións
A introducción á anatomía xeral e a introducción ás ciencias anatómicas deben ser un paso previo e básico para o aprendizaxe da materia.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías